

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE
DOM NARODA

Komisija za jednakopravnost spolova

Broj: 02/9-02-2117/24-1

Sarajevo, 21. oktobar 2024. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primijeno:	31-10-2024		
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost

DOMU NARODA
PARLAMENTA FBiH

Komisija za jednakopravnost spolova Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Komisija) održala je 21. oktobra 2024. godine 8. sjednicu na kojoj je razmatrala:

- Inicijativu Udruženja „Zemlja djece u BiH“ za izmjene Krivičnog zakona FBiH;
- Zaključke 2. Zajedničke tematske sjednice o odgovoru policijskog i pravosudnog sektora na nasilje u porodici i rodno zasnovano nasilje, održane 17.9.2024. godine;
- Tekuća pitanja (Zajednički apel žena Bosne i Hercegovine i Hrvatske za zakonskim priznanjem femicida).

Komisija, na osnovu člana 51., a u vezi s članom 63. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, podnosi sljedeći:

IZVJEŠTAJ

1. Inicijativa Udruženja “Zemlja djece u BiH” za izmjene Krivičnog zakona Federacije BiH

Podnosioci zahtjeva za hitnom vanrednom sjednicom komisija za jednakopravnost spolova oba doma, Odbora za rad i socijalnu zaštitu Predstavničkog doma, Komisije za zaštitu ljudskih prava i sloboda Predstavničkog doma i Komisije za ljudska prava i slobode Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, predstavnici Udruženja „Zemlja djece u BiH“ Mirsada Bajraktarević i Elmedin Muratbegović, upoznali su prisutne članice Komisije sa svojim djelovanjem i nastojanjima. Zahtjev je upućen 26.9.2024. godine, s ciljem izmjena i dopuna Krivičnog zakona Federacije BiH u skladu sa Konvencijom Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja (Lanzarote konvencija).

Komisija je jednoglasno usvojila prijedlog ovog udruženja koji podrazumijeva uvrštavanje sljedećih izmjena u Krivični zakon:

1. Zamjena kazne zatvore

U članu 43a dodati novi stav (4): "Kazna zatvora u smislu stava (1) ovog člana izrečena za krivično djelo protiv spolne slobode i morala, kao i krivično djelo protiv braka, porodice i mladeži koja su učinjena na štetu djeteta, ne može se zamijeniti novčanom kaznom."

Argumentacija: Ova odredba je ključna za osiguranje da počinioci ne izbjegnu odgovornost kroz finansijske kazne što bi umanjilo ozbiljnost njihovih djela i osnažilo poruku da se seksualna eksploatacija djece ne toleriše.

2. Granice ublažavanja kazne

U članu 51. dodati novi stav (3): "Ublažavanje kazne neće se primjeniti za krivična djela protiv spolne slobode i morala kao ni za počinioca koji je ranije dva ili više puta osuđivan za istovrsno krivično djelo."

Argumentacija: Omogućavanje ublažavanja kazne za ova teška djela stvara pravnu nesigurnost i šalje poruku da se počinioci mogu blaže kazniti, čime se dodatno marginalizuju žrtve.

3. Zabranja vršenja funkcija

U članu 76. Dodati novi stav (3): "Počiniocu krivičnog djela protiv spolne slobode i morala izvršenog na štetu djeteta izriče se sigurnosna mjera zabrane potpunog vršenja bilo kojeg zvanja, djelatnosti ili dužnosti koja se dovodi u vezi sa djecom, bez vremenskog ograničenja."

Argumentacija: Ova mjera je neophodna za zaštitu djece i sprječavanje budućih incidenata, omogućavajući da se svi počinioci drže podalje od djece bez obzira na vrijeme koje je prošlo.

4. Amnestija i pomilovanje

U članu 122. dodati novi stav (4): "Amnestija se ne može dati licima koja su pravosnažno osuđena za krivična djela protiv spolne slobode i morala učinjena na štetu djeteta."

U članu 123. dodati novi stav (3): "Pomilovanje se ne može dati licima koja su pravosnažno osuđena za krivično djelo protiv spolne slobode i morala učinjena na štetu djeteta."

Argumentacija: Ova djela ne smiju biti predmet amnestije ili pomilovanja. jer bi to ugrozilo daljnju zaštitu djece i umanjilo ozbiljnost ovih krivičnih djela.

U okviru rasprave o ovoj tački naglašeno je i to da su sve zemlje u regionu uskladile svoje zakonodavstvo sa Lanzarote konvencijom, osim Federacije BiH i da bi se takvo postupanje moglo protumačiti kao ozbiljno zanemarivanje odgovornosti za zaštitu djece.

2. Zaključci Druge zajedničke tematske sjednice o odgovoru policijskog i pravosudnog sektora na nasilje u porodici i rodno zasnovano nasilje, održane 17.9.2024. godine

Komisija je Zaključke 2. Zajedničke tematske sjednice o odgovoru policijskog i pravosudnog sektora na nasilje u porodici i rodno zasnovano nasilje, održane 17.9.2024. godine, usvojila jednoglasno.

Zaključci:

1. Usaglašavanje pravnog okvira sa Istanbulskom konvencijom i preporukama GREVIO/Država članica
 - Parlament Federacije BiH treba osigurati usklađenu i standardiziranu zaštitu od nasilja u porodici u cijeloj Federaciji BiH usvajanjem zakonodavnog okvira koji osigurava blagovremeni i efikasan odgovor na slučajeve nasilja.
 - Parlamenti FBiH i kantonalni parlamenti trebaju osigurati pravilnu implementaciju Zakona o zaštiti od nasilja u porodici kroz adekvatnu alokaciju sredstava i resursa, kao i kontinuirani zakonodavni nadzor.
 - Vlada FBiH treba podržati Gender centar i Ministarstvo pravde u razvoju institucionalnih mehanizama za relevantnu analizu prikupljanja podataka i redovno izvještavanje o implementaciji Zakona. Ovo treba uključiti prezentaciju nalaza Parlamentu Federacije BiH i javnosti. Institucionalni mehanizam treba biti osmišljen kako bi identifikovao probleme i predložio potrebne izmjene u politikama i procedurama.
 - VSTV treba razmotriti provođenje sveobuhvatne analize trenutne kaznene politike i predložiti mjere kako bi se osiguralo da kazne i mjere izrečene za nasilje u porodici budu učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće, te da žrtve dobiju najviši nivo zaštite i pristup pravdi. Podaci i analize trebaju biti javno dostupni i razumljivi široj javnosti.
2. Osiguravanje učinkovite i standardizirane primjene Zakona o zaštiti od nasilja u porodici u Federaciji BiH (Zakona) i relevantnih dijelova krivičnog zakonika
 - Vlada FBiH i vlade kantona trebaju osigurati pravilnu alokaciju resursa za standardizovane obuke policije i pravosuđa:
 - O praktičnim metodologijama za implementaciju Zakona, posebno u oblastima primjene zaštitnih mjera, identifikacije pokazatelja i različitih vrsta nasilja u porodici, te pružanju odgovarajuće podrške žrtvama uz osiguranje najvišeg nivoa sigurnosti za žrtve nasilja.
 - O istražnim tehnikama i alatima za jačanje kvaliteta prikupljanja dokaza i izbjegavanje prevelike ovisnosti o svjedočenju žrtava.

- O pristupima usmjerenim na žrtve i psihologiji nasilja kako bi se osigurao senzibiliziran pristup žrtvama i efikasnije procesuiranje uz saradnju svjedoka.
 - VSTV u saradnji sa entitetskim Centrima za edukaciju sudija i tužilaca treba uspostaviti mehanizam nadzora nad edukativnim programom u cilju omogućavanja praćenja sveobuhvatog kvalitetnog i efektivnog programa obuke.
 - Kantonalne vlade trebaju povećati broj policajki koje provode istrage o prijavljenim slučajevima nasilja u porodici.
 - Vlade FBiH i kantona trebaju osigurati da žrtve nasilja u porodici imaju pristup psihološkoj i pravnoj podršci tokom postupka (kao što je pristup psihologu u policiji, tužilaštvu, sudu ili osobi od povjerenja) kako bi se žrtve informirale o njihovim pravima i pravnim postupcima, te kako bi se smanjio stres i ponovno traumatiziranje.
3. Poboljšanje međuinstitucionalne saradnje
- VSTV treba razmotriti organizaciju serije okruglih stolova za praktičare kako bi se osigurala bolja koordinacija policije, tužilaca i sudija s ciljem izrada smjernica za usklađivanje i poboljšanja odgovora pravosudnog sistema na slučajeve nasilja u porodici.
 - Kantonalne vlade trebaju osigurati sredstva i usvojiti mjere za koordinaciju policije, pravosuđa, socijalnih službi i nevladinih organizacija u pružanju sveobuhvatne podrške žrtvama, uključujući praćenje i evaluaciju implementacije zakona od strane svih aktera.
 - Institucije koje pružaju direktne odgovore na prijave nasilja u porodici trebaju razviti i implementirati multisektorske protokole o odgovoru na slučajeve nasilja u porodici, uključujući mjere za povećanje odgovornosti svih uključenih aktera.
 - Konačno, prema zaključcima sa Prve zajedničke tematske sjednice, komisije Parlamenta Federacije, i to komisija za ravnopravnost spolova oba doma, Komisija za sigurnost Predstavničkog doma i Komisija za ljudska prava i slobode Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, održat će treću zajedničku sjednicu komisija fokusiranu na pružanje sveobuhvatne podrške žrtvama nasilja u porodici, uključujući podršku za ranjive kategorije žena (Romkinje, migrantkinje, žene sa invaliditetom).

3. Tekuća pitanja

Pod ovom tačkom razmatran je zajednički apel žena Bosne i Hercegovine i Hrvatske za zakonskim priznanjem femicida, odnosno uvođenje definicije ubistva žene kao zasebnog krivičnog djela u Krivični zakon FBiH koji je Parlamentu Federacije BiH upućen 23. septembra 2024. godine.

Komisija je podržala i ovaj prijedlog kojim se traži usklađivanje Zakona sa Konvencijom vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulskom konvencijom).

Za izvjestiteljicu na sjednici Doma naroda određena je Aida Obuća, predsjednica Komisije.

PREDSJEDNICA KOMISIJE

Aida Obuća

